

запобіганню злочинності та поводження із правопорушниками (п. п. 12, 14, 15), Основні положення про роль адвокатів, прийняті Восьмим Конгресом ООН по запобіганню злочинам (1990 р.), Загальний Кодекс для адвокатів країн Європейського співтовариства, прийнятий делегацією країн-учасниць на пленарному засіданні у Страсбурзі в жовтні 1988 р. (п. п. 1.1, 1.2, розділ II).

До найважливіших положень, які стосуються діяльності адвоката, автори Кодексу відносять: незалежність; довіру та особливу порядність; конфіденційність; додержання правил інших об'єднань адвокатів; обмеження особистої реклами; домінантність інтересів клієнта; вимога про несумісність певних видів діяльності із статусом адвоката.

Правила адвокатської етики, схвалені Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури при Кабінеті Міністрів України, у розділі II закріплюють як основні принципи адвокатської етики: незалежність; додержання законності; домінантність інтересів клієнта; неприпустимість представництва клієнтів із суперечливими інтересами; конфіденційність; компетентність та сумлінність; чесність та порядність; повагу до адвокатської професії; культуру поведінки; обмеження рекламування діяльності адвокатів.

Більшість даних етичних норм – є нормами-принципами, які виступають орієнтирами у здійсненні ними свої функцій.

На думку Л.О. Кожури, правила адвокатської етики наповнені подекуди оціночними категоріями, що дозволяє досить вільно їх інтерпретувати, та відповідно, порушувати у тих ситуаціях, де їм це зручно. Порушення правил адвокатської етики адвокатом – є підставою притягнення до дисциплінарної відповідальності, але тут також присутній фактор закритості практики КДКА, а саме порушення принципів відкритості та гласності, проголошених у п.1.3 Положення про кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури, що є неприпустимим (Електронний ресурс – http://zib.com.ua/ua/124132-ekspert_z_pitan_advokatskoi_etiki_l_kozhura_pravila_advokats.html).

Отже, при вирішенні питання про дотримання адвокатами етичних норм, потрібно враховувати не тільки недоліки національного законодавства, а й правову культуру та свідомість пересічних громадян, та професійну компетентність, морально-етичний рівень адвоката. У своїй професійній діяльності адвокат зобов'язаний використовувати всі свої знання та професійну майстерність для належного захисту й представництва прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, дотримуючись чинного законодавства України, сприяти утвердженню та практичній реалізації принципів верховенства права та законності, що позитивно впливає на довіру до нього з боку суспільства та влади.

Перехрестюк Я.Ю.

*студентка 5-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

«МОРАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ» В АДВОКАТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Сьогодні вже нікого не здивуєш порушенням прав та законних інтересів людини і громадянина працівниками правоохоронної та правозахисної сфери: суддями, прокурорами, слідчими, адвокатами. Можна стверджувати, що сучасні українські реалії свідчать не на їх користь. Через свої некомпетентні, а інколи і злочинні дії, вони поступово забирають впевненість громадян у праві на захист від свавілля, втрачають їх довіру.

Загальновідомо, що адвокат, відповідно до Загального кодексу правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства, прийнятого у жовтні 1988 року, посідає окреме особливе місце серед інших юридичних професій, адже він виконує унікальну та універсальну функцію у суспільстві – захищає права та свободи громадян.

Адвокати, захищаючи права своїх клієнтів, повинні діяти із суворим дотриманням їхніх інтересів, незалежно та сумлінно, відповідно до закону та фахової етики, ще й зберігати при цьому честь і гідність, притаманні їх професії. Стиль спілкування з клієнтами, дотримання правил поведінки в суді та інших державних органах, використання суто процесуальних заходів для захисту інтересів клієнта, спосіб взаємодії з учасниками процесу – адвокатами, свідками та

експертами, культура усної та письмової мови – цим доводиться опановувати адвокату для відповідності стандартам етичної поведінки.

Для порівняння, у стандартах коректності в професійній поведінці Асоціації адвокатів округу Колумбія визначається, що адвокати повинні стежити за тим, щоб не допускати ні вчинків, ні висловлювань, які підривали б судову систему та довіру до неї з боку населення. Українські ж адвокати не тільки сприймаються суспільством як посередники у корумпованих схемах за участю служителів Феміди, а й часто вдаються до дискредитації суддів за допомогою ЗМІ, забуваючи про етичний бік такої поведінки (Бутовченко К. Як викривлене розуміння верховенства права підриває престиж адвокатської професії? / К. Бутовченко // Закон та бізнес. – 2016. - № 25. – С. 5).

Важливо проаналізувати, наскільки поняття моральності співпадає з основними принципами адвокатської діяльності на практиці. Правила адвокатської етики, затверджені установчим з'їздом адвокатів України 17 листопада 2012 року, закріплюють такі базові принципи адвокатської діяльності, як дотримання законності, компетентність і добросовісність, дотримання інтересів клієнта, принцип неприпустимості конфлікту інтересів та інші.

Проте, далеко не всіх цих принципів дотримуються адвокати під час виконання своїх професійних обов'язків, порушують їх, і що особливо неприпустимо, не несуть за це ніякої відповідальності. Так, досить поширеним у адвокатському професійному середовищі є прийняття доручення від клієнта адвокатом, не компетентним у даній сфері, без попередження клієнта про це, а також ведення паралельно великої кількості справ одним адвокатом, що призводить до непрофесійного, неефективного та недобросовісного розгляду та вирішенню даних справ. Досить часто адвокати, як тільки розпочинають свою професійну діяльність, беруться за будь-які справи, навіть заздалегідь програшні, використовують конфіденційну інформацію, отриману від клієнтів, задля досягнення комерційного розвитку та отримання особистої вигоди. І що характерно, уникають покарання і надалі продовжують вести «професійну» адвокатську діяльність.

Поряд із цим до неправомірної діяльності адвокатів відносять діяльність, спрямовану проти інтересів клієнта, змову зі слідчим та правоохоронними органами, виконання посередницьких функцій, направлених на допомогу слідству та засудження підзахисного; а також бездіяльність адвоката, котрий не виконує основного обов'язку щодо надання правової допомоги клієнту, невжиття всіх заходів, покликаних захистити клієнта, використання методів і способів, які суперечать інтересам правосуддя і держави.

Зокрема, йдеться про фальсифікацію доказів, створення пасток для слідчого і спрямовування його проти третіх осіб, вплив на свідків, організацію фіктивного алібі. Все це свідчить про гостру проблему професійної деформації в адвокатах.

Так, Апеляційний суд м. Києва ухвалою від 15 лютого 2013 року встановив, що «...адвокат у судових засіданнях, в порушення ст.ст. 13, 53 Правил адвокатської етики, допускає неетичні, а у деяких випадках, і відверто цинічні та образливі вислови щодо правової некомпетентності складу суду, прокурора у справі, які висловлює на підвищених тонах у присутності підсудного, інших осіб, вільних слухачів, представників ЗМІ, висловлює погрози щодо написання скарг в різні інстанції, посиляючись на прізвища Голови ВККС України та Голови Вищої Ради Юстиції України як на осіб які йому особисто знайомі та можуть здійснити вплив на судовий процес та відсторонення від посади як головуючого, так і складу суду, здійснює необґрунтоване затягування судового процесу шляхом безпідставної неявки у судові засідання, заявлення необґрунтованих клопотань, тривалого та повторного допиту свідків, що свідчить про зловживання своїми правами та порушення Правил адвокатської етики, незнання положень чинного кримінально-процесуального законодавства та грубу й систематичну неповагу до суду» (Державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/29507960>).

Більше того, 19 квітня 2013 року Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури розглянула справу адвоката, який залишив собі кошти клієнта, призначені для сплати штрафу. Як наслідок, громадянину довелося виконувати громадські роботи. При цьому клієнт був глухоніми, і цей факт адвокат використав на свою користь. За вказані вчинені дії адвоката було всього на всього позбавлено права займатися адвокатською діяльністю на рік, з

наступним поверненням у коло адвокатів. Для порівняння, у штаті Нью-Йорк за Правилами адвокатської етики адвокат, який вчинив дане правопорушення, назавжди позбавляється права займатися адвокатською діяльністю (Святоцький Д.О. Адвокатура. Історія і сучасність / Д.О. Святоцький, В.В. Медвечук. – К.: Ін Юре. – 2010. – С. 208).

Що спонукає адвокатів до вчинення таких дій? Безумовно, що однією із головних причин є низький морально-етичний рівень розвитку адвоката як особистості, відсутність моральних орієнтирів та сенсу людської справедливості, а відтак, й низькі показники дотримання морально-етичних норм, встановлених Правилами адвокатської етики, під час виконання службового обов'язку. Суттєвий вплив має також той факт, що у нашій країні через наявність великої кількості некомпетентних адвокатів, юристів, поступово втрачається повага до даної професії. Ще однією причиною є наявність неефективних форм відповідальності адвоката за порушення правил адвокатської етики та професійного обов'язку.

Усе це спонукає до роздумів про необхідність зважених дій задля повернення поваги до даної професії. Завдання сучасної юридичної освіти – підняття рівня компетентності адвоката. А на законодавчому рівні – посилення відповідальності адвоката за порушення свого професійного обов'язку та правил адвокатської етики.

Піскун Д.О.

*студентка 2-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЕТИЧНІ ЗАСАДИ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У юридичному механізмі щодо захисту прав людини і громадянина особливе місце посідає діяльність адвокатури, домінуючим соціальним завданням якої є захист прав і інтересів людини. Значний внесок у запровадження до адвокатської діяльності високих морально-етичних стандартів внесли відомі дослідники, юристи минулих епох і сьогодення. Разом з тим, незважаючи на те, що окремі проблеми етичної основи адвокатської діяльності були предметом дослідження великої кількості науковців, їх комплексне вивчення на монографічному рівні в незалежній Україні не проводилося саме з урахуванням положень Конституції України, Закону «Про адвокатуру і адвокатську діяльність», Правил адвокатської етики, норм міжнародного права, що виходять з принципу домінування загальнолюдських цінностей, і саме у дослідженні адвокатської етики в більш широкому значенні і полягає актуальність даної теми.

Правила адвокатської етики - це звід корпоративних норм, що вміщує обов'язкові для адвокатів та їх об'єднань етичні приписи, проте не є нормативно-правовим актом.

Професійна етика є однією з складових науки про мораль, її предметом є аналіз буття моралі, що має на меті регулювання стосунків у сфері певної професійної діяльності людей (В. О. Лозовой, О. В. Петришин : «Професійна етика юриста» – 2004 р. – С. 13-18).

Специфічність професійних стандартів діяльності адвокатів визначається особливостями функцій інституту адвокатури. Тому, під правилами адвокатської етики розуміються конкретизуючі гуманне призначення адвокатури як правозахисної інституції правила поведінки адвоката, що передбачені і закріплені різними соціальними нормами й вироблені самими представниками адвокатської професії, дотримання таких забезпечується внутрішнім переконанням адвокатів, колективною волею органів адвокатського співтовариства, а за необхідністю - заходами державно-правового примушування.

Досліджуючи джерела походження етичних норм в діяльності адвоката, етичні вимоги до адвоката, можна поділити на: 1) сприйняті нормами міжнародного права; 2) ті, що закріплені в національному законодавстві; 3) ті, що визначені в документах, які не мають нормативно-правового характеру; 4) не передбачені в офіційних документах (Таварткіладзе Н. М. дис. канд. юр. наук : «Етичні основи діяльності адвоката-захисника» – 2003 р).

Перша група включає такі норми, як ст. 11 Загальної декларації прав людини, ст. 14 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, які проголошуючи принципи презумпції невинуватості особи, обвинуваченої у вчиненні злочину, гарантують їй забезпечення захисту.